

Finns det utrymme för alternativ pedagogik?

Sammanfattning

Lars Brandström
Idéburna Skolors Riksförbund

Två perspektiv: Finns det *behov av* alternativ pedagogik respektive finns det *plats för* det?

Finns det behov av pedagogisk mångfald?

Mångfaldens paradox – Pedagogisk mångfald, grundbulten i friskolereformen, är själva förutsättningen för en likvärdig skola, där likvärdig inte är samma som likadan. Man måste som utgångspunkt ha olika elevers olika behov av olika lärtilar, inte likadan skola, vilket kräver en mångfald.

Mångfaldens rikedom och nya vägar – Vi måste värna de mångfaldens alternativ som finns idag, men framför allt söka nya vägar, där man tar stöd i en breddad forskning. Det finns t.ex. gott om neurologisk forskning om hur hjärnan fungerar, utvecklas och lär sig. Denna typ av forskning måste tillsammans med den pedagogiska bana väg för nya sätt att organisera undervisningen i skolan. Tillskapa *först* en miljö som gynnar barns utveckling, först därefter kommer omsorgen om timplaner och ämnen.

Finns det plats för pedagogisk mångfald?

Tveksamt! Vad hotar mångfalden?

Kontrollsamhället – I dagens samhälle, där *tilltron* fått ge plats åt *misstron* har en kontrollkultur etablerats. För att denna ska vara "meningsfull" måste skolor bli allt mer lika för att kontroller ska vara jämförbara. Detta likriktar skolan och kontrollerna blir i det avseendet kontraproduktiva. Visst måste vi ha kontrollerande myndigheter, i skolans fall Skolinspektionen, men detaljnivån hotar inte bara mångfalden. Den hämmar också energin och kreativiteten i svensk skola.

Kommunernas dubbla roller – den som skolmyndighet och den som huvudman/skolanordnare. Först när kommunerna i rollen som myndighet behandlar alla skolor lika, oavsett huvudman, kan samverkan komma tillstånd. Först då kommer de olika skolorna att komplettera, stödja och berika varandra. De fristående skolorna blir då inte längre ett hot, utan en tillgång i kommunens skolframgång.

Andra faktorer som hämmar mångfalden är rädslan för segregation, något att ha ögonen på. Även den ekonomiska behandlingen av fristående skolor kan vara ett hot i de fall där kommunerna "kringgår" lika villkor-principen för ersättning till dessa skolor. Olika former av etableringsstöd skulle gynna etablering av mindre friskolor, till gagn för mångfalden.

Vad kan stärka mångfaldens utveckling?

Låt forskningen i en bredare kontext forma nya idéer om hur olika pedagogiska alternativ och lärmiljöer kan etableras.

Låt all lärarutbildning genomsyras av forskningsmetodik så att varje lärare har detta perspektiv på sin egen undervisning.

Möjliggör kontrollerad experimentverksamhet med nya, alternativa pedagogiska idéer.

Mångfalden är en förutsättning för en likvärdig och framgångsrik svensk skola. Då får vi också en värdig skola för både elever och personal.